

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-02-04

SBN 2025-02-25

Diarienummer SBF-2024-01202

Handläggare

Björn Bryngelsson

Telefon: 031-368 18 21

E-post: bjorn.bryngelsson@stadsbyggnad.goteborg.se

Svar på remiss - stadsfastighetsnämndens riktlinje för gestaltad livsmiljö

Förslag till beslut

1. Förslag till riktlinje för gestaltad livsmiljö avstyrks.
2. Tjänsteutlåtande översänds till stadsfastighetsnämnden som yttrande över remissen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Stadsbyggnadsförvaltningen har mottagit en remiss från stadsfastighetsnämnden för att bedöma om deras förslag till riktlinje för gestaltad livsmiljö utgör ett lämpligt komplement till Göteborgs Stads arkitekturpolicy.

Stadsfastighetsförvaltningen har arbetat fram en *riktlinje för gestaltad livsmiljö* som ska agera som gestaltungsstöd vid ny-, om- och tillbyggnad för stadens egna lokaler och miljöer kopplade till stadsfastighetsförvaltningen. Riktlinjen bygger på stadens arkitekturpolicy, översiktsplanen för Göteborg, Boverkets mål och de nationella målen men ska ha en något högre detaljeringsgrad för att kunna vara ett mer konkret stöd till förvaltningens medarbetare.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att riktlinjen med sin detaljeringsgrad inte utgör ett lämpligt komplement till Göteborgs stads arkitekturpolicy. Förvaltningen bedömer att riktlinjen i sin nuvarande utformning är alltför omfattande och innehåller flera felaktigheter och brister. Dokumentets innehåll och struktur behöver ses över för att säkerställa dess relevans och användbarhet som styrande dokument.

Stadsbyggnadsförvaltningen kan medverka i detta arbete.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsbyggnadsförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsbyggnadsförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Stadsbyggnadsförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Stadsfastighetsnämndens riktlinje för gestaltad livsmiljö

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har fått en remiss från stadsfastighetsnämnden gällande huruvida stadsfastighetsnämndens riktlinje för gestaltad livsmiljö med sin detaljeringsgrad utgör ett lämpligt komplement till stadens arkitekturpolicy för att säkerställa en god gestaltad livsmiljö vid byggnation och utveckling av stadens egna lokaler.

Sista svarsdatum är 2025-02-28.

Beskrivning av ärendet

Stadsfastighetsförvaltningen har utifrån kommunfullmäktiges mål, att Göteborg ska byggas attraktivt, tätt och varierat, tagit fram ett förslag till riktlinje för gestaltad livsmiljö. Syftet med riktlinjen är att skapa en övergripande inriktning för hur stadsfastighetsnämnden värnar om och utvecklar den gestaltade livsmiljön. Syftet är också att ge förvaltningen ett tydligt stöd vid upphandling av projektörer och entreprenörer, under projekteringen, vid byggnationen och vid inhyrning. Dessutom ska det ge projektörer och entreprenörer en klar vägledning om förvaltningens inriktning gällande den gestaltade livsmiljön och arkitekturen.

Riktlinjen bygger på stadens arkitekturpolicy, översiktsplanen för Göteborg och Boverkets mål och de nationella målen, men ska ha en något högre detaljeringsgrad för att kunna vara ett mer konkret stöd till förvaltningen.

Riktlinjen gäller stadsfastighetsförvaltningen, i samband med all byggnation i förvaltningens regi, underhåll, förändringsarbeten och konstgestaltning.

Stadsfastighetsnämnden har beslutat att det förslaget till riktlinje ska remitteras till stadsbyggnadsnämnden. I remissvar vill stadsfastighetsnämnden få besvarat om stadsbyggnadsnämnden bedömer att stadsfastighetsnämndens riktlinje med sin detaljeringsgrad utgör ett lämpligt komplement till stadens arkitekturpolicy för att säkerställa en god gestaltad livsmiljö vid byggnation och utveckling av stadens egna lokaler.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att riktlinjen med sin detaljeringsgrad inte utgör ett lämpligt komplement till Göteborgs stads arkitekturpolicy för att säkerställa en god gestaltad livsmiljö vid byggnation och utveckling av stadens egna lokaler.

Stadsbyggnadsförvaltningen ser positivt till att stadsfastighetsförvaltningen har en ansats och vilja att bryta ner gestaltungsfrågor men bedömer att riktlinjen i sin nuvarande utformning är alltför omfattande, har en otydlig styrning och innehåller flera brister och felaktigheter. Dokumentets struktur och innehåll behöver ses över för att säkerställa dess relevans och användbarhet som styrande dokument.

Stadsbyggnadsnämnden har enligt sitt reglemente ansvar att ta fram förslag på styrande dokument till kommunfullmäktige för strategiska stadsplanering så att en samordnad styrning kan ske i staden. Stadsbyggnadsnämnden har även arbetat med ett uppdrag med

förslag på ny styrmiljö för planerande styrande dokument inom den strategiska stadsplaneringen. Uppdraget är i januari 2025 bordlagt i stadsbyggnadsnämnden. Därefter avser förvaltningen att påbörja arbetet med att identifiera vilka reglerande styrdokument som skapar en sammanhållen stadsutveckling samt hur vi över förvaltningsgränserna kan skapa ändamålsenlig och effektiv styrmiljö. Stadsbyggnadsförvaltningen önskar att stadsfastighetsnämnden avvaktar med beslut tills en ändamålsenlig styrmiljö identifierats. Förslagsvis kan riktlinjen beslutas på tjänstepersonsnivå tills vidare.

Nedan följer en mer detaljerad genomgång av stadsbyggnadsförvaltningens synpunkter och rekommendationer.

Omfattning och struktur

Formatet på 18 sidor blanktext är inte ändamålsenligt. Ett mer koncentrerat och fokuserat format skulle öka läsbarheten och göra dokumentet mer användarvänligt. Vidare präglas innehållet av otydlig styrning vad gäller gestaltning, vilket skapar osäkerhet kring dokumentets tillämpning och användning som vägledande gestaltningsverktyg.

Felaktigheter och brister

Dokumentet innehåller flera brister och felaktigheter i sin beskrivning. Stadsbyggnadsförvaltningen identifierar bland annat följande exempel:

Det offentliga agerar förebildligt

Göteborgs Stads arkitekturpolicy, stadens översiktsplan samt den nationella politiken för gestaltad livsmiljö lyfter tydligt aspekten ”det offentliga ska agera förebildligt”. Denna aspekt framkommer inte med tydlighet i riktlinjen, vilket kan uppfattas som en brist med tanke på att den avser stadens egna lokaler och miljöer. Det skulle vara värdefullt att inkludera detta som en central punkt, då det har en direkt koppling till stadens ansvar och möjlighet att agera som en förebild i sin verksamhet.

Modig förebild inom arkitektur

Göteborg Stads arkitekturpolicy beskriver tydligt att Göteborg ska vara en modig förebild inom arkitektur. Detta visionära och tydliga förhållningssätt är en viktig vägledning för stadens arbete inom stadsutveckling och borde därför speglas även i riktlinjen. Att denna aspekt saknas i riktlinjen innebär att en central del av stadens arkitektoniska ambitioner inte lyfts fram. Det hade varit önskvärt att riktlinjen också tydligt berörde och integrerade denna dimension, för att säkerställa en enhetlighet kring arbetet med stadens övergripande mål för utvecklingen.

Otydlig styrning (s.8 och s. 9)

Vissa delar av dokumentet är för vaga, vilket skapar otydlighet, medan andra är för strikta och begränsar kreativiteten. Ett exempel är i stycket *Exteriör: Rikttningsförändringar och veck i fasad som inte kopplas till funktioner och upplevelser som ej önskvärda*.

Förvaltningen anser att detta är för snävt och föreslår att formuleringen stryks i sin helhet. I samma stycke finns exempel på en alldeles för vag styrning; *I många fall kan kulören användas för att tona ned en byggnad vilket skapar ett lugnt och mjukt intryck och i vissa fall kan kulörvalet ha som avsikt att framhäva en märkesbyggnad*.

Byggnadskategorisering (s. 6)

Riktlinjen anger att Göteborgs Stads arkitekturpolicy kategoriserar tre typer av byggnader: *höga byggnader, extra synliga byggnader och byggnader med en tydlig funktion*. Dock saknas en sådan kategorisering i policyn, vilket skapar en otydlighet kring

kopplingen till stadsfastighetförvaltningens funktionsbaserade byggnader. För att säkerställa enhetlighet, tydlighet och korrekthet behöver detta justeras.

Förskolor som märkesbyggnader (s. 17)

Texten föreslår att förskolor ska ges en identitetsskapande utformning och ses som märkesbyggnader. Detta är inte förenligt med Göteborgs Stads definition av märkesbyggnader i riktlinjen *Stadens silhuett*, där märkesbyggnader definieras som byggnader över 16 våningar eller med stor visuell påverkan. Förskolor bör inte per automatik betraktas som märkesbyggnader.

Identitetsskapande byggnader (s. 6)

Texten anger att en förskola bör ge området en identitet och i vissa fall utgöra ett landmärke. Förvaltningen anser att ett områdes identitet är något som utvecklas organiskt över tid och inte kan skapas genom en enskild förskolebyggnad. Förskolor bör istället betraktas som tillskott som kan förstärka ett områdes befintliga identitet.

Översiktsplan och byggnadsstruktur (s. 8)

Riktlinjen föreslår att översiktsplanen ska följas för *byggnadsstruktur*. Göteborgs översiktsplan reglerar dock inte byggnadsstruktur, utan den lyfter fram att den övergripande inriktningen för Göteborgs stadsbyggande ska vara en *bebyggelsestruktur* med utgångspunkt i den traditionella kvartersstadens och trädgårdsstadens struktur.

Sammantaget anser stadsbyggnadsförvaltningen att riktlinjen behöver en fortsatt översyn och omarbetning för att kunna fungera som ett effektivt och tillförlitligt verktyg inom gestaltungsarbetet. Stadsbyggnadsförvaltningen kan medverka i detta arbete.

Henrik Kant

Björn Siesjö

Stadsbyggnadsdirektör

Stadsarkitekt